

DAGENS NYHETER.

ONSDAG
10 DECEMBER 2003

LÖSNUMMERPRIS 12,-
TEL: 08-738 10 00. VECKA 50
NUMMER 325 • 1

dn.se

NYHETER I KORTHET

FOTO: MAXIN MARMUR/AFP

Bombattentatet i Moskva krävde minst sex liv

En av tre tjetjenska kvinnor överlevde terrordådet.

UTRIKES 13

FÖRSTA DELEN

Max 70 km/timmen för buss utan bilte. Vägverket väntas lägga förslag om en maxhastighet på 70 kilometer i timmen för bussar som inte har säkerhetsbälten för passagerarna. **NYHETER 5**

Hårdare straff för rattfylleri. Folkhalsoministern Morgan Johansson aviserade i en riksdagsdebatt på torsdagen hårdare straff för alkoholbrott. **NYHETER 6**

Plåtstaparna ansvariga i 14-tappsmålet. Hovrätten fastställde tingsrättens dom, som innebär att snögrömsfirmans sk ansvarig för att en 14-årig pojke avled efter att ha träffats av en nedfallande istapp. **STOCKHOLM 12**

Al Gore stöder Dean som

Oväntade namn i schlagerstartfältet. En svinger Nielsen, en övertalad Anne-Lie Ryde och ett glittrande Afre Dark ska delta i melodifestivalen tillsammans med unga verkarsså som Pabbies. **KULTUR 4-5**

"Håkan Bråkan" älskad och hatad. Efter en vecka har SVTs "Håkan Bråkan" retat gallebror på många sätt – medan andra ålskar seriens skruvade humor. Männens bakom serien gillar att serien väcker känslor. **KULTUR 4-5**

EKONOMI

S Stefan Persson förhandlar med USA-fack. IKEA-sägare tog själv emot när otillförtrödd för det amerikanska

Nationella prov säljs på skolor

Gymnasieelever kan komma över dagens matematikprov för 2 000 kronor.

FÖR 2 000 KRONOR kunde man på torsdagen köpa det nationella provet i matematik som i dag, onsdag, skrivs i gymnasieskolor över hela landet. Enligt uppgifter till DN såldes provet på skolor i Stockholmsstråket under tisdagsfemmiddagen. DN köpte provet på en pendeltågstation i norra Stockholm

av tre ynglingar i 17-18-årsåldern. – Det här är olyckligt, vi har försätrat att provet är ute nu, säger Jan Engstedt, ansvarig för

provets utformning. Han höll på tisdagskvällen opper för att sätta in ett reservprov.

Skolverket ska nu överväga om man kan polisanmäla det in-

träffade. Den lärare eller rektor som lämnat ut det eller låtit det ligga framme utan kontroll skulle kunna åtalas för brott mot sekretesslagen. **NYHETER 5**

Hopp om bot mot mördarbacill

FORSKARE I LUND tror sig ha hittat ett effektivt vapen mot antituberkulära bakterier. Linn daggruppen i här utvecklat en ämne som slår mot både sjukhusjuka och mördarbaciller. **NYHETER 5**

Kemipriset vållar ny Nobelstrid

Även årets Nobelpris i kemi ifrågasätts nu. Forskare kring vetenskapsgruppen Ad Astra i Rumänien anser att Nobelkommittén förbisett professor Gheorghe Bengas forskning i samma ämne.

Samtidigt som Nobelpriset i medicin ifrågasätts av den amerikanske forskaren Raymond Damadian via helsidesannonser i bland annat amerikanska tidningar och DN kommer nu kritik mot kemipriset.

Årets Nobelpris i kemi går till Peter Agre och Roderick MacKinnon. Agre får priset för att han bland annat, enligt Nobelkommittén, runt 1990 upptäckte den första så kallade vattenkanalen i cellernas membran. Det är de kanalerna som släpper in och ut vatten i bland annat människans celler. Enligt Nobelkommittén kunde Peter Agre 1992 beskriva maskineriet kring vattenkanalerna och han hade då identifierat det protein som formade vattenkanalerna.

Men nu får Nobelkommittén kritik från det rumänska vetenskapliga nätverket Ad Astra. Enligt Ad Astra upptäckte den rumänske professorn i cellbiologi, Gheorghe Benga, samma protein redan 1986. Upptäckten publicerades i bland annat den ansedda tidskriften *European Journal of Cell Biology*.

Ad Astra har redan samlat 400 underskrifter från forskare från hela världen som stödjer Bengas sak.

– Det var vi som först upptäckte vattenkanalproteinet efter tio års forskning på röda blodkroppar, säger Gheorghe Benga som även är medlem av den rumänska vetenskapsakademien.

Han säger att han inte är intresserad av pengarna men att han vill bli uppmärksammas för sina upptäckter.

– Jag är inte emot Peter Agres pris men jag vidhåller att mitt bidrag har kraftigt förbisetts, säger Gheorghe Benga som även berättar han själv fått över 800 brev och namnunderskrifter som stöd för sin upptäckt. Dessutom är han irriterad över att Agre de senaste åren inte citerat Bengas forskning.

Men professorn vid institutionen för cell- och molekylärbiologi vid Göteborgs universitet, Stefan Hedman, anser att Agre gjorde den stora insatsen.

– Benga har faktiskt sett själva proteinet innan Agre gjorde det, men han har inte visat med experiment att det verkligen transporterar vatten, säger han.

Stefan Hedman säger också att om Benga jobbat i andra forskningsmiljöer med andra resurser så är det möjligt att han kommit längre.

Däremot ger Stefan Hedman Gheorghe Benga rätt när det gäller amerikanska forskares bristande vilja att citera icke-amerikaner och att detta väckt irritation bland forskare utanför USA.

– Om det inte har hänt i USA, så har det inte hänt. Och då gör de om samma experiment igen. Men å andra sidan gör vi västeuropeiska forskare samma sak mot till exempel östeuropeer, säger han.

PROFESSORN i teoretisk kemi vid Stockholms universitet, Gunnar von Heijne, är ledamot i Kungliga vetenskapsakademien som utsåg Nobelpristagarna i kemi. Han känner till Gheorghe Benga.

– Han har ju uttryckt en viss besvikelse att inte vara med på priset, säger han.

Däremot vill inte Gunnar von Heijne kommentera något kring Benga eftersom von Heijne är med i Nobelkommittén.

KNUT KAINZ ROGNERUD
knut.kainz@dn.se 08 738 17 34